

4. feladat megoldása

Komposztba kerülhet: taknyos zsepi, krumplihéj, megrothadt zöldségek és gyümölcsök, vékony csontok, halszájka, frissen vágott fű, penészes kenyér, fahamu (kis mennyiségben), falevelek, fagallyak, almacsutka, használt szalvéta.

5. feladat: A komposztdomb élete. Színi előadás.

Szereplők (24 főre): *Gazda, Barát, Vendég, Komposztláda, Hulladékok (Nyers zöldség, Vágott fű, Paprikás krumpli maradék, Műanyag, Színes újság), Baktériumok (2 fő), Gombák (2 fő), Giliszta, Fonalféreg, Rinya (ő egy ezerlábú ízeltlábú), Agyagásványok (3 fő), huminsavak (min. 5 fő). A Mesélő a tanár. A többiek lehetnek még további huminsavak. A Mesélő minden jelenet előtt felolvassa a jelenet szövegét.*

Történet, jelenetek:

1. A *Barát* mesél a *Gazdának*, hogy milyen jól működik neki a komposztládája. A *Gazda* kedvet kap, megkéri a *Barátot*, hogy ők is készítsenek egyet a *Gazda* kertjében. Hoznak faanyagot, fűrészelt, elkészítik a kocka alakú komposztláda vázát, majd felszögelik az oldaldeszkákat. A komposztláda alja szabad, az egyik oldala nyitható. A *Gazda* megköszöni a segítséget, a *Barát* elmegy.
2. A *Komposztláda* megszólal, örül, hogy megszületett. Később siránkozik és szégyenkezik, hogy üres. A *Gazda* fűnyírás után meghozza az első *Hulladékokat* a *Komposztládába*, a *Vágott füvet* és a *Nyers zöldséget*. *Komposztláda* nagyon örül, jóllakik. Elindul a hasában az élet!
3. A *Baktériumok* elkezdnek enni és növekedni, a gombák úgyszintén. A *Mesélő* elmondja, hogy a hőmérséklet elkezd nőni. Az egyik mezofil *Baktérium* nagyon izzad, panaszkodik, majd elpusztul, félrevonul. A másik spórás *Baktérium* viszont megőrül, és növekedni kezd. Az előzőleg elpusztult mezofil *Baktérium* most spórás *Baktériumként* visszajön a színre. A két gomba ugyanezt játssza el. A korhasztó *Gomba* kipusztul, a *Sugárgomba* szaporodik. *Mesélő* kommentálja, hogy minden jól megy, a *Komposztdomb* élvezi a meleget.
4. A *Vendég* hoz egy eldobható *Műanyag poharat* hulladékként a *Komposztdombra*. A *Komposztdomb* szégyenkezik, a *Műanyagpohár* sajnálkozik, mert szeretett volna a szelektív gyűjtőbe kerülni, hogy polár pulóver lehessen belőle. A *Vendég* hoz egy köteget *Színes újságot* a *Komposztdombra*. A *Komposztdomb* szégyenkezik, a *Színes újság* sajnálkozik, mert szeretett volna a szelektív gyűjtőbe kerülni, és újrapiapír lenni. Szerencsére jön a *Gazda* és kiszedi a nem odavaló *Hulladékokat*. Mindannyian megkönnyebbülnek.
5. A *Vendég* hoz egy fél kondér *Paprikás krumplit* a dombra. A *Komposztdomb* nagyon aggódni kezd, hogy mi lesz ebből. Megfekszi az étel a gyomrát. Az egyik *Baktérium* borzasztóan megőrül! Örömtáncot jár, majd habzsolni és szaporodni kezd. Rágja a paprikás krumplit. A *Mesélő* elmagyarázza, hogy elfogyott a levegő, és ez egy anaerob rothasztó *Baktérium*. A *Baktérium* a kolbásztól elkezd bűzös, ammóniaszagú gázokat eregetni. A *Komposztdomb* borzasztóan érzi magát, fáj a hasa, és fintorog a szagtól. A *Gazda* is megérzi a bűzt. Jön, és jól átkeveri a komposztot, tesz bele egy adag szárított szalmát. A *Komposztdomb* megnyugszik, a *Mesélő* elmondja, hogy minden lebontási folyamat visszatért a helyes kerékvágásba.
6. Két hónap múlva a *Baktériumok* és a *Gombák* nagyon elégedettek. Megjelenik a *Giliszta*, a *Fonalféreg* és a *Rinya*. Dicsérik a *Komposztdombot*, keverik, és élvezik.
7. Hat hónap múlva nagy esemény készülődik! A *Huminsavak* megszületnek, bemutatkoznak, örülnek! A *Komposztdomb* közepére állnak, elkezdnek ismerkedni egymással, egymás kezét fogdossák, elengedik. Majd egyre hosszabb láncokká állnak össze. Az *Agyagásványok* is bemutatkoznak, kevesebb érzelemmel. A *Huminsavak* körbefogják az *Agyagásványokat* és egymást, keresztbe kötik őket. Ekkor mindannyian felörvendenek, felörvend a *Giliszta*, a *Fonalféreg* és a *Rinya* is. Megszületett a humusz! Felemelik a megfogott kezeiket. Elkészült a komposzt! Elcsöndesednek.
8. A *Gazda* is megjelenik a nagy zajra! Elégedetten simogatja meg a *Komposztdombot*, majd leszereli az oldalát, és szétszórja a komposztot a növényágyásokon! - vége -

6. feladat. David Holmgren alapelvei a permakultúras gazdálkodásról

1. Figyeld meg és válj cselekvő részesévé a természetnek!
2. Gyűjtsd össze és tárold az energiát!
3. Érj el hozamot!
4. Gyakorolj önmérsékletet és figyelj a visszajelzésekre!
5. Használd és értékeld a megújuló forrásokat és szolgáltatásokat!
6. Mindent hasznosíts!
7. Tervezz mintáktól a részletekig!
8. Elkülönítés helyett törekedj egységre!
9. Használj kisléptékű, lassú és fokozatos megoldásokat!
10. Használd és becsüld a sokféleséget!
11. Becsüld meg a szegélyeket és hasznosítsd a peremterületek adta lehetőségeket!
12. Figyeld a változást és használd ki kreatívan!

8. feladat: Összefüggések kiskertfronton

FENNTARTHATÓ		NEM FENNTARTHATÓ
biokert		intenzív mezőgazdaság
növényvédőszer mentesség	←————→	talaj és vízszennyezés
szerves trágya	←————→	műtrágyázás
komposztálás		
nagy	fajgazdagság	kicsi
nagy	ökológiai stabilitás	kicsi
sok	biológiai kölcsönhatások	kevés
kicsi	karbonlábnyom	nagy
permakultúras gazdálkodás	←————→	nagyüzemi termelés
a termelés öröme	←————→	elidegenedés az ételtől és a természettől
vegyes kultúra	←————→	monokultúra
helyi termék		génmódosított növények
termelői piac	←————→	multinacionális áruházláncok
egészséges étel		
élelmiszer önrendelkezés		